

การวิเคราะห์ทักษะในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย
ในระบบการศึกษาทางไกล กรณีศึกษานักศึกษาแขนงวิชาภาษาอังกฤษ
มหาวิทยาลัยเปิดแห่งหนึ่ง

An Analysis of Translation Skill from English to Thai; The Case Study of
Distance Learners of English Major at an Open University

นรินทร์ทิพย์ ทองศรี

Narinthip Thongsri

สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand

E mail: Narinthip.tho@stou.ac.th

Received September 28, 2023; Revised December 15, 2023; Accepted January 31, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประเภทของข้อบกพร่องจากการแปลภาษาอังกฤษเป็นไทย กรณีศึกษานักศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาภาษาอังกฤษ เป็นการวิจัยเอกสารเชิงคุณภาพ ใช้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะการแปลทางภาษาอังกฤษ โดย อัจฉรา ไล่ศัตรูไกล เป็นกรอบการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้กิจกรรมข้อที่ 2 จากกิจกรรมทั้งหมด 3 ข้อในการแปลเก็บคะแนนออนไลน์จำนวน 18 ข้อ กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาจำนวน 30 คน ที่ลงทะเบียนในชุดวิชา 14319 ทักษะการแปลภาษาอังกฤษ ภาคการศึกษา 2/2562 ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย กิจกรรมทั้งหมด รวมเป็น 540 ข้อใช้สำหรับเก็บข้อมูลการวิเคราะห์ข้อความแปลในงานวิจัยนี้ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาแปลคลาดเคลื่อนจำนวน 139 แห่ง แบ่งเป็นด้านไวยากรณ์ 116 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านการใช้กาล และประโยคกรรมวาจก ส่วนการแปลที่เป็นปัญหาด้านความหมายมี 23 แห่ง ส่วนใหญ่มีอิทธิพลจากการเข้าใจและคาดเดาความหมายของคำศัพท์ผิดพลาด ผลที่ได้จากงานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงแนวทางในผลิตสื่อหรือเนื้อหา และกิจกรรมประจำชุดวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนชุดวิชาด้านการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

คำสำคัญ: ทักษะการแปลภาษาอังกฤษ; ระบบการศึกษาทางไกล; ปัญหาด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง; ปัญหาด้านคำศัพท์และสำนวน

Abstract

The objective of this study was to analyze grammatical and semantic errors in the translation of English to Thai. The content to be translated in this study was mainly on the topic of "machine translation." This was the case study of 30 students who were studying at an open university in Thailand. Simple random sampling was used in this study. The instrument was the 18-item test of English into Thai translation. The analysis framework follows the translation framework introduced by Atchara Laisattrueklai. The result of this study showed that the participants produced an overall total of 139 errors: 116 errors were caused by grammatical errors and 23 by semantic errors. The grammatical errors found in the translated sentences produced by the participants were influenced by the misconceptions of tense, passive voice, and dummy subject, while all semantic errors found were affected by the participants' misconceptions and misunderstandings of homonyms, phrasal verbs, two-word verbs, and idioms. The results of this study can be used to improve the materials or learning content of courses involving translation learning and teaching. This concerns specifically the English to Thai translation course curriculum.

Keywords: Translation Skill; Distance Learning System; Errors in Translation; Grammatical Errors; Semantic Errors

บทนำ

การแปลเป็นทั้งศาสตร์ (science) และศิลป์ (arts) (ระพีพร ทรัพย์อ่อน, 2555) ผู้แปลที่ดีควรทำความเข้าใจต้นฉบับที่ต้องการแปลให้ถูกต้อง ไม่ว่าจะแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยหรือจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ผู้แปลต้องมีความรู้เรื่องระดับของภาษา เพื่อเลือกใช้คำในการแปลได้ตรงตามภาษาในต้นฉบับ การแปลเอกสารประเภทใดก็ตาม ผู้แปลควรศึกษาคำศัพท์เฉพาะที่มีบัญญัติไว้ในพจนานุกรมสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ของราชบัณฑิตยสถาน เพื่อความถูกต้องในการแปล ผู้แปลที่จะประสบความสำเร็จในการแปลต้องมีพจนานุกรมหลายประเภทและเป็นฉบับที่ทันสมัยที่สุด เพราะคำศัพท์ในภาษาอังกฤษและภาษาไทยมีเพิ่มขึ้นทุกปีตามแขนงวิชาที่เกิดขึ้นใหม่ในยุคที่โลกเป็นโลกไร้พรมแดนในปัจจุบัน การแปลเอกสารเป็นการทำงานที่ผู้แปลต้องมีคุณสมบัติหลายประการ มีความรู้ดีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความชำนาญและมีหลักวิชาการ การแปลเอกสารเหมือนกับการแปลงานประเภทอื่นที่ผู้แปลต้องทำความเข้าใจเนื้อหา คำศัพท์ และสำนวนที่ใช้ในเอกสารแต่ละประเภทให้ถูกต้อง สำหรับการฝึกแปลเอกสารผู้แปลต้องอ่านทำความเข้าใจภาษาต้นฉบับให้เข้าใจความหมายและระดับของภาษาที่ใช้ในเอกสารนั้น ๆ เพื่อจะได้แปลเอกสารแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้องและตรงตามความหมายของผู้เขียนในภาษาต้นฉบับ

ทักษะการแปลภาษาเป็นทักษะหนึ่งนอกเหนือจากทักษะการอ่าน ฟัง และเขียน ในหลักสูตรปริญญาตรีแขนงวิชาภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรภาษาอังกฤษ มีการสอนโดยบรรยายให้นักศึกษาฝึกหัดทักษะการแปลภาษาอังกฤษในห้องเรียนสำหรับในมหาวิทยาลัยปิดส่วนใหญ่ซึ่งผู้เรียนมีโอกาสในการพบปะพูดคุยหรือปรึกษาข้อสงสัยในการแปลกับผู้อื่นอื่น ๆ และสามารถปรึกษาหารือข้อสงสัยกับอาจารย์ผู้สอนในชั้นเรียนได้ สำหรับในมหาวิทยาลัยเปิดซึ่งเป็นบริบทในงานวิจัยนี้ ผู้เรียนต้องศึกษาด้วยตนเองจากเอกสารการสอน และผู้สอนก็มอบหมายงานแปลให้นักศึกษาไปฝึกด้วยตนเอง และมีการส่งผลย้อนกลับของงานแปลให้นักศึกษาเป็นครั้งคราว การเรียนด้วยตนเองดังกล่าวอาจทำให้มีการแปลผิดพลาดหรือมีความหมายไม่ตรงตามต้นฉบับที่มีความหมายตามที่ผู้เขียนตั้งใจได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประเภทของข้อบกพร่องจากการแปลภาษาอังกฤษเป็นไทยของนักศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาภาษาอังกฤษ

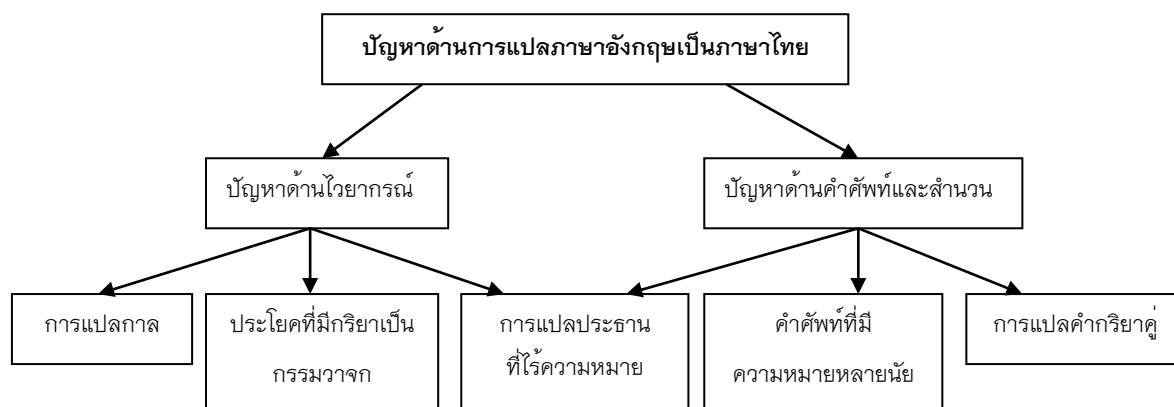
การทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมด้านปัญหาการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดย ภัทรา ปินทแพทย์ (2558) พบว่า นักศึกษามีแนวโน้มการแปลผิดในระดับคำมากกว่าระดับประโยค พบข้อผิดพลาดที่นักศึกษาแปลผิดในระดับคำมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การใช้คำที่ไม่เหมาะสมกับบริบท (ร้อยละ 51.31) การใช้คำซ้ำและพุ่มเพื่อย (ร้อยละ 12.91) และการเลือกความหมายผิด (ร้อยละ 9.15) สำหรับข้อผิดพลาดที่นักศึกษาแปลผิดในระดับประโยคมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การใช้คำเชื่อมโยงความไม่เหมาะสม (ร้อยละ 40.41) การปรับรูปกรตุวจากและกรรมวจาก (ร้อยละ 32.27) และการใช้ความหมายคลุมเครือ (ร้อยละ 15.70) พรชัย พรวิริยะกิจ และคณะ (2558) ศึกษาความผิดพลาดทางโครงสร้างและความหมายในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาสาขารวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยใช้แบบทดสอบการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจำนวน 20 ข้อ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาแปลผิดพลาดจำนวน 151 แห่งโดยแบ่งเป็นการแปลผิดทางไวยากรณ์ 74 แห่ง เช่น การแปลผิดเรื่องกาล (tense) และประโยคกรรมวจาก (Passive voice) และแปลผิดด้านความหมาย 77 แห่งเนื่องจากการเข้าใจผิดของความหมายของคำพ้องกริยา วลี และสำนวน โดย จุฑามณี ทิพย์ราช และคณะ (2560) ศึกษาชนิดและแนวโน้มของการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยผิดในระดับคำ วลี และประโยค กรณีศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พบว่า มีการแปลผิดพลาดที่แบ่งได้เป็น 4 ชนิด ได้แก่ การแปลผิดการแปลขาด การแปลเกิน และการเรียงลำดับคำและวลีผิด สาเหตุของการแปลผิด คือ นักศึกษา

ไม่เข้าใจความหมายของคำในบริบทและโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยนี้สามารถนำมาสรุปได้ว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษกับการแปลผิด

สรุปผลจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าแนวทางการวิเคราะห์งานแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่พบในวรรณกรรมตามแนวทางของ อัจฉรา ไล่ศัตรูไกล (2554, อ้างถึงใน พรชัย พรวิริยะกิจ และคณะ, 2558) สามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยนี้ได้ทั้งในส่วนของการประเด็นข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง รวมทั้งประเด็นปัญหาด้านความหมาย

กรอบแนวคิดการวิจัย

สำหรับประเด็นปัญหาที่พบจากประสบการณ์การตรวจให้คะแนนกิจกรรมการแปลภาษาอังกฤษในหัวข้อการแปลภาษาด้วยเครื่องเป็นภาษาไทยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมประจำชุดวิชา 14319 ทักษะการแปลภาษาอังกฤษ และเป็นชุดวิชาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาภาษาอังกฤษ มาตั้งแต่เริ่มต้นหลักสูตรในปีพ.ศ. 2555 ได้กำหนดให้มีแบบฝึกปฏิบัติการแปลข้อความภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยเพื่อเก็บคะแนนในหัวข้อต่าง ๆ เช่น แปลข่าว แปลเอกสาร แปลบทภาพยนตร์ และการแปลเนื้อหาเกี่ยวกับการแปลภาษาด้วยเครื่องหรือเครื่องแปลภาษา เป็นต้น จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตรวจเนื้อหาการแปลในกิจกรรมหัวข้อ “การแปลด้วยเครื่อง” พบว่านักศึกษาแปลข้อความผิดด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง และด้านความหมาย โดยไม่สามารถเลือกความหมายของคำที่แปลได้ถูกต้องและเหมาะสมตามบริบท ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง ด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง : so, it's no surprise that translation buyers are looking to MT for the answers.

- แปลว่า – ดังนั้นจึงไม่แปลกใจเลยที่โปรแกรมถูกซื้อจำนวนมาก ซึ่งเป็นของผู้ที่ต้องการเครื่องมือช่วยแปล
- ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่ผู้บริโภครีการแปลจะมองหา MT เพื่อเป็นคำตอบ
- จึงไม่น่าแปลกใจที่ผู้ใช้บริการแปลภาษานั้นเลือกที่จะมองหาเครื่องมือแปลภาษาเป็นทางออก
- ควรแปลว่า – ไม่น่าแปลกใจที่ผู้ใช้งานแปลทั้งหลายต่างกำลังมองหาเครื่องมือแปลภาษามาเป็นคำตอบ

ตัวอย่าง ด้านคำศัพท์และสำนวน: as it can be applied to a wide range of languages and is not as resource intensive as RBMT.

- แปลว่าซึ่งไม่เหมือนการแปลภาษาด้วยเครื่องโดยใช้กฎไวยากรณ์ (RBMT) ที่ต้องใช้ทรัพยากรการแปลเป็นอย่างมาก
-เนื่องจากสามารถนำไปใช้กับภาษาที่หลากหลายและไม่ต้องใช้หลักการมากเหมือนการแปลด้วยเครื่องแบบอิงกฎ
-เนื่องจากสามารถนำไปใช้กับภาษาที่หลากหลายได้และไม่ใช้ทรัพยากรที่สิ้นเปลืองเหมือน RBMT
-เนื่องจากสามารถใช้ได้กับหลากหลายภาษาและวิธีการใช้ไม่ยุ่งยากเหมือน RBMT
- ควรแปลว่า:เนื่องจากสามารถนำไปใช้กับภาษาที่หลากหลายและไม่ต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากเหมือน RBMT

นอกจากนั้นยังพบปัญหาการแปลคำในภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทย ส่วนใหญ่เกิดจากการแปลคำนามประสมผิดความหมาย เช่นคำว่า machine translation ซึ่งหมายความว่า เป็นการแปลด้วยเครื่อง แต่พบว่านักศึกษาบางรายแปลคลาดเคลื่อนเป็น เครื่องแปลภาษา ซึ่งมาจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า translation machine แต่มีความหมายแตกต่างกันเป็นอย่างมาก เป็นต้น จากประเด็นปัญหาการแปลคำศัพท์ภาษาอังกฤษดังกล่าว ข้อเสนอแนะที่ควรอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจและนำไปปฏิบัติงานด้านการแปลในเรื่องคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์คือ นักศึกษาควรมีการแก้ไข ตรวจสอบงานแปลโดยใช้อ้างอิงคำศัพท์จากพจนานุกรมศัพท์คอมพิวเตอร์ (ฉบับราชบัณฑิตยสถาน) ซึ่งควรเป็นฉบับล่าสุด เนื่องจากเทคโนโลยีมีความเคลื่อนไหวและเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วตลอดเวลา

การศึกษาปัญหาและประเภทของข้อความแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาในแขนงวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งศึกษาด้วยตนเองในระบบการศึกษาทางไกลคาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจสาเหตุของการแปลที่เป็นข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นและนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือประยุกต์ใช้กับการแปลในหัวข้ออื่นๆ หรือผู้สอนอาจสามารถนำไปปรับใช้กับออกแบบกิจกรรมประจำชุดวิชาให้เหมาะสมในแต่ละประเด็นเนื้อหาในกิจกรรมเก็บคะแนนประจำชุดวิชาดังกล่าว

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสารที่ได้จากการงานแปลข้อความเกี่ยวกับเทคโนโลยีการแปลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย มีรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือนักศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชา 14319 ทักษะการแปลภาษาอังกฤษ ในภาคการศึกษาที่ 2/2562 จำนวน 285 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชา 14319 ทักษะการแปลภาษาอังกฤษ ในภาคการศึกษาที่ 2/2562 จำนวน 30 คน สุ่มโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กิจกรรมฝึกแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยเพื่อเก็บคะแนนระหว่างเรียน ข้อที่ 2 หัวข้อเรื่องการแปลด้วยเครื่อง จำนวน 18 ประโยคที่พัฒนาขึ้นให้ครอบคลุมลักษณะการแปลทางภาษาอังกฤษตามที่ตีพิมพ์ในตำราวิชาการแปลของ อัจฉรา ไส่ศัตรูไกล (2554, อ้างถึงใน พรชัย พรวิริยะกิจ และคณะ, 2558)

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

นักศึกษาทำแบบกิจกรรมฝึกแปลภาษาอังกฤษเรื่อง Machine Translation ที่โพสต์ในเพจชุดวิชา 14319 ทักษะการแปลภาษาอังกฤษ ประจำภาคการศึกษา 2/2562 และส่งงานแปลกลับคืนมาในระบบตามเวลาที่กำหนด

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบกิจกรรมฝึกการแปลจะได้รับการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น โดยการแจกแจงความถี่ของ ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นและเปรียบเทียบค่าร้อยละของข้อผิดพลาดที่พบตามประเด็นปัญหาข้อผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยโดย อัจฉรา ไส่ศัตรูไกล (อ้างแล้ว) ได้แก่

4.1 ประเด็นข้อผิดพลาดในการแปลด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง คือข้อผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่เกิดจากปัญหาด้านไวยากรณ์และโครงสร้างทั้ง 3 ด้านคือการแปลกาล (Tense) การแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก (Passive voice) และการแปลประธานที่ไร้ความหมาย (Dummy subject) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

- ข้อผิดพลาดด้านการแปลกาล (Tense) คือข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลการเปลี่ยนรูปกริยาเพื่อแสดงกาลในภาษาอังกฤษมาสู่ภาษาไทย
- ข้อผิดพลาดด้านการแปลประโยคที่มีคำกริยาเป็นกรรมวาจก (Passive voice) คือข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลประโยคที่ประธานของประโยคเป็นผู้รับผลที่เกิดจากการกระทำของผู้อื่น
- ข้อผิดพลาดด้านการแปลประธาน ที่ไร้ความหมาย (Dummy subject) คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลคำสรรพนาม it ที่ไม่มีความหมายในประโยค เพราะไม่ได้ทำหน้าที่แทนคำนามตัวใด

4.2 ประเด็นข้อผิดพลาดในการแปลด้านคำศัพท์และสำนวน ข้อผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่เกิดจากปัญหาการแปลประโยคที่มีคำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัย และการแปลคำกริยาคู่ แต่ละด้านมีคำจำกัดความดังนี้

- ข้อผิดพลาดด้านการแปลประโยคที่มีคำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัย คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีหลายความหมาย หลายนัย แตกต่างตามบริบท เป็นภาษาไทย
- ข้อผิดพลาดด้านการแปลคำกริยาคู่ คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลคำกริยาคู่ในภาษาอังกฤษที่ประกอบด้วยคำกริยาและส่วนประกอบ (Phrasal verbs หรือ two-word verbs) เป็นภาษาไทย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ความถี่การปรากฏของข้อผิดพลาดในการแปลข้อความในงานวิจัยนี้ พบว่ามีลักษณะของข้อผิดพลาดทั้งทางด้านไวยากรณ์และคำศัพท์สำนวนตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังระบุในตารางที่ 1 และ 2 ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความถี่การปรากฏของข้อผิดพลาดในการแปล

จากการศึกษาข้อผิดพลาดการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต แผนกวิชาภาษาอังกฤษที่ได้จากแบบทดสอบการแปลแบบแปลประโยค จำนวน 18 ข้อ พบว่าการแปลของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในชุดวิชานี้มีข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง ข้อผิดพลาดด้านศัพท์และสำนวน และผลการวิเคราะห์ประเด็นข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และโครงสร้างดังแสดงในตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษามีความถี่ในเรื่องข้อผิดพลาดในการแปลกาล (tense) สูงที่สุด โดยมีความถี่ 80 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 61.11 รองลงมา คือ การแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก (Passive voice) โดยมีความถี่ 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.88 และการแปลประธานที่ไร้ความหมาย ((Dummy subject) โดยมีความถี่ 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.01

ตารางที่ 1 ประเด็นข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง

อันดับ	ประเด็นข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนร้อยละ สะสม
1.	การแปลกาล (Tense)	80	61.11	61.11
2.	การแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก (Passive voice)	21	28.88	89.99
3.	การแปลประธานที่ไร้ความหมาย (Dummy subject)	15	10.01	100
รวม		116	100	

จากผลการวิเคราะห์ประเด็นข้อผิดพลาดด้านศัพท์และสำนวนดังแสดงในตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษามีความถี่ในเรื่องข้อผิดพลาดในการแปลประโยคที่มีคำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัยสูงที่สุด โดยมีความถี่ 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 83.3 รองลงมาคือ การแปลคำกริยาคุณุ โดยมีความถี่ 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.67

ตารางที่ 2 ประเด็นข้อผิดพลาดด้านศัพท์และสำนวน

อันดับ	ประเด็นข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนร้อยละ สะสม
1.	การแปลประโยคที่มีคำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัย	15	83.33	83.33
2.	การแปลคำกริยาคุณุ	8	16.67	100
รวม		13	100	

ตอนที่ 2 ตัวอย่างลักษณะของข้อผิดพลาด

2.1 ปัญหาทางด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง

จากผลที่ได้รับ นักศึกษามีปัญหาในการแปลกาล การแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก และการแปลประธานที่ไร้ความหมาย ดังนี้

2.1.1 การแปลกาล (Tenses)

คำกริยาในภาษาอังกฤษเป็นคำที่มีการเปลี่ยนรูปเพื่อแสดงเวลาหรือกาลที่เกิดขึ้นในขณะที่พูด ปัญหาที่พบบทความที่ยกมาเช่น นักศึกษาบางรายมักจะเลยในประเด็นเรื่องของกาล ส่วนนักศึกษาบางรายอาจข้ามหรือไม่แปลคำกริยาตามกาลต่างๆที่พบในบทความ เช่น ประโยคที่เป็นประโยคปัจจุบันกาลต่อเนื่อง (Present Continuous) และประโยคที่เป็นอนาคตกาลบางประโยคที่พบในบทความนี้ เช่น

- ประโยค (1) companies these days are being forced to do more with less.
 แปลว่า – ทุกวันนี้บริษัทถูกบังคับให้ทำงานมากขึ้น โดยใช้เวลาทำงานให้น้อยลง
 ทุกวันนี้บริษัทต่าง ๆ ถูกบังคับให้ต้องทำงานมากแต่จำนวนคนน้อยลง
 บริษัททุกวันนี้กำลังถูกบีบให้ทำน้อยลงไปอย่างมาก
- ควรแปลว่า – ทุกวันนี้บริษัทต่าง ๆ กำลังถูกบังคับให้ทำงานมากขึ้นโดยใช้ต้นทุนให้น้อยลง
- ประโยค (2) SMT is generating the most interest in the field today, as it can be applied to a wide range of languages and is not as resource intensive as RBMT.
- แปลว่า – ปัจจุบันการแปลด้วยเครื่องเชิงสถิติ (SMT) กำลังทำให้เกิดความสนใจอย่างแพร่หลายในแวดวงการแปลเนื่องจากสามารถใช้แปลภาษาที่หลากหลาย ซึ่งไม่เหมือนการแปลภาษาด้วยเครื่องโดยใช้กฎไวยากรณ์ (RBMT) ที่ต้องใช้ทรัพยากรการแปลเป็นอย่างมาก
 – การแปลด้วยคอมพิวเตอร์เชิงสถิตินี้กำลังเป็นที่สนใจในวงการแปล
 ปัจจุบันนี้ เนื่องจากสามารถนำไปใช้กับภาษาที่หลากหลายและไม่ต้องใช้หลักการมากเหมือนการแปลด้วยเครื่องแบบอิงกฎ
 – SMT กำลังสร้างประโยชน์สูงสุดในสาขานี้ในปัจจุบันนี้เนื่องจากสามารถนำไปใช้กับภาษาที่หลากหลายได้และไม่ใช้ทรัพยากรที่สิ้นเปลืองเหมือน RBMT
 – SMT คือผู้ผลิตที่น่าสนใจที่สุดในวงการตอนนี้ เนื่องจากสามารถใช้ได้กับหลากหลายภาษาและวิธีการใช้ไม่ยุ่งยากเหมือน RBMT
- ควรแปลว่า: – SMT กำลังสร้างความสนใจได้มากที่สุด ในสาขานี้ในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถนำไปใช้กับภาษาที่หลากหลายและไม่ต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากเหมือน RBMT
- ประโยค (3) We will also discuss business situations where Machine Translation would and would not be a practical solution.
- แปลว่า – เรายังหารือเกี่ยวกับเทคโนโลยีการใช้งาน การใช้ประโยชน์และข้อจำกัด
 – เรายังใช้การแปลด้วยเครื่องช่วยแปลอภิปราย ปรัชญาหรือสถานการณ์ทางธุรกิจที่ซึ่งไม่สามารถแก้ปัญหาในเชิงปฏิบัติการได้

- พวกเราจะปรึกษาสถานการณ์ทางธุรกิจที่ต้องการและไม่ต้องการแก้ปัญหาให้ได้จริง
- เรายังจะหารือเกี่ยวกับสถานการณ์ทางธุรกิจที่การแปลด้วยเครื่องจะช่วยให้

ควรแปลว่า - เรายังจะหารือกันเกี่ยวกับสถานการณ์ทางธุรกิจที่ใช้การแปลด้วยเครื่องซึ่งจะเป็นหรือไม่เป็นทางแก้ปัญหาเชิงปฏิบัติได้

2.1.2 การแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก (Passive voice)

ประโยคในภาษาอังกฤษมีการใช้กรรมวาจกเพื่อสื่อความในหลายกรณี เช่น ต้องการเน้นไปที่ผู้รับผลของการกระทำนั้น เมื่อผู้กระทำไม่สำคัญ หรือเมื่อไม่ทราบว่าผู้กระทำนั้นคือใคร เป็นต้น ส่วนในภาษาไทยมักใช้ประโยคกรรมวาจกในการสื่อความในสถานการณ์ซึ่งไม่ค่อยดีเช่น ถูกตี ถูกทำร้าย หรือเสียชีวิตในอุบัติเหตุ เป็นต้น

ประโยค (4) Rule-based Machine Translation is built on the premise that a language is based on sets of grammatical and syntactic rules.

แปลว่า - การแปลด้วยเครื่องแบบใช้สถิติถูกสร้างขึ้นมาจากพื้นฐานของความน่าจะเป็นที่ว่าภาษานั้นขึ้นอยู่กับชุดของกฎไวยากรณ์และวากยสัมพันธ์

- การแปลภาษาด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้กฎไวยากรณ์สร้างขึ้นจากข้อสันนิษฐานที่ว่าภาษาหนึ่งนั้นอยู่บนพื้นฐานชุดกฎไวยากรณ์และวากยสัมพันธ์

- เครื่องแปลภาษาเชิงพื้นฐานกฎ (RBMT) ถูกสร้างด้วยหลักการที่ว่าภาษาประกอบไปด้วยไวยากรณ์และวากยสัมพันธ์

ควรแปลว่า - เครื่องช่วยแปลแบบอ้างอิงกฎได้รับการสร้างภายใต้แนวคิดที่ว่าภาษาตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักไวยากรณ์และหลักวากยสัมพันธ์ของภาษานั้น ๆ

ประโยค (5) Companies these days are being forced to do more with less.

แปลว่า - เครื่องแปลภาษาในปัจจุบันถูกบังคับให้ทำน้อยแต่ได้มาก

- บริษัทห้างร้านต่าง ๆ ในปัจจุบันกำลังถูกบังคับให้ทำงานมากขึ้นโดยต้องใช้เวลาน้อยลง

- บริษัททุกวันนี้ถูกบังคับให้ทำมากขึ้นโดยใช้อะไรให้น้อยลง

- ในปัจจุบันหลายบริษัทมีกรอบในการทำงานโดยต้องแข่งขันกับเวลา

ควรแปลว่า - ปัจจุบันบริษัทต่าง ๆ กำลังถูกบังคับให้ต้องทำผลผลิตให้ได้มากขึ้นโดยใช้ต้นทุนที่น้อยลง

2.1.3 การแปลประธานที่ไร้ความหมาย (Dummy subject)

คำว่า it ในประโยคด้านล่างเป็นตัวอย่างของการแปลคำสรรพนามที่ไม่ได้ทำหน้าที่แทนคำนามใดในประโยค

ประโยค (6) So, it's no surprise that translation buyers are looking to MT for the answers.

แปลว่า – ดังนั้นมันจึงไม่แปลกใจที่ผู้ซื้อบริการการแปลกำลังหันไปพึ่งพาการแปลด้วยเครื่องเป็นคำตอบ

– ดังนั้นมันเป็นเรื่องปรกติที่.....

ควรแปลว่า – ดังนั้นจึงเป็นเรื่องธรรมดาที่.....

ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นกรณการแปลคำสรรพนามในกรณีที่นำมาใช้แทนคำนามที่ได้กล่าวถึงมาแล้ว ในประโยคนี้คำว่า it ใช้แทน RBMT ซึ่งได้กล่าวมาแล้วก่อนหน้านี้

ประโยค (7) A key benefit of RBMT over other MT approaches is that it can produce better quality for language pairs.

แปลว่า – ประโยชน์หลักของ RBMT ที่อยู่เหนือกว่าแนวทางการแปลภาษาด้วยเครื่องอื่นก็คือ มันสามารถสร้างคุณภาพที่ดีขึ้น สำหรับคู่ภาษาที่มีคำสั่งต่างกันมาก

– ประโยชน์หลักของ RBMT ที่อยู่เหนือกว่าแนวทางอื่นๆในการแปลภาษาด้วยเครื่องก็คือมันสามารถสร้างคุณภาพที่ดีขึ้นให้กับคู่ภาษาที่คำสั่งแตกต่างกันมาก

ควรแปลว่า – ประโยชน์หลักของ RBMT ที่อยู่เหนือกว่าแนวทางอื่นๆในการแปลภาษาด้วยเครื่องก็คือ RBMT สามารถสร้างคุณภาพที่ดีกว่าให้กับคู่ภาษาต่าง ๆ ได้

2.2 ปัญหาทางด้านศัพท์และสำนวน

2.2.1 คำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัย

คำศัพท์ในภาษาอังกฤษมีความหมายหลากหลาย การเลือกใช้ความหมายที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญในการแปล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ต้องพิจารณาบริบทในภาษาอังกฤษและสื่อความในภาษาไทยให้เหมาะสมและถูกต้อง ตามตัวอย่างด้านล่าง นักศึกษาอาจสับสนกับคำว่า orders จึงทำให้แปลไปผิดพลาดกับความหมายต้นฉบับที่หมายถึง “การเรียงลำดับคำ”

ประโยค (8) ... it can produce better quality for language pairs with very different word orders.

แปลว่า – การแปลภาษาต้นทางไปยังปลายทางด้วยคำที่ต่างกันดีมีคุณภาพที่ดีกว่า

– มันสามารถสร้างคุณภาพที่ดีขึ้น สำหรับคู่ภาษาที่มีคำสั่งต่างกันมาก

– มันสามารถสร้างคุณภาพที่ดีขึ้นให้กับคู่ภาษาที่คำสั่งแตกต่างกันมาก

– คุณภาพของคู่ภาษามีระดับคำสั่งแตกต่างกัน

ควรแปลว่า – สามารถแปลคู่ภาษาต่างๆที่มีการเรียงลำดับคำ แตกต่างกันอย่างมากมาย มีคุณภาพที่ดีกว่าได้

ประโยค (9) The software would need to have a robust bilingual dictionary for the specified language pair.

แปลว่า – โดยเครื่องจะมีหุ่นยนต์แปลภาษาอัตโนมัติโดยการนำความหมายของ คำของทั้งสองภาษาจากพจนานุกรมมาจับคู่กัน

– โปรแกรมจะต้องมีพจนานุกรมสองภาษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับระบุคู่ภาษา

ควรแปลว่า – โปรแกรมแปลจะต้องมีพจนานุกรมสองภาษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับการจับคู่ภาษาตามที่ระบุไว้

นอกจากนี้แล้วในบทความที่เลือกมาให้ให้นักศึกษาแปลนี้ยังมีคำศัพท์ที่มีความหมายหลากหลาย เช่นในประโยคด้านล่างมีการใช้คำว่า cost prohibitive ทำให้นักศึกษาอาจสับสนในคำว่า prohibitive ซึ่งอาจคุ้นชินกับความหมายว่าต้องห้าม แต่ในบริบทนี้ควรแปลว่า “ค่าใช้จ่ายที่ไม่ควรจ่าย”

ประโยค (10) It is simply too cost prohibitive and time consuming....

แปลว่า – ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และเสียเวลามากเกินไป

– เป็นสิ่งที่สิ้นเปลืองเงินและทรัพยากร

– ทำให้เสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลาเกินความจำเป็น

ควรแปลว่า – ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายที่ไม่ควรเสียและใช้เวลานานเกินไป

2.2.2 คำกริยาคู่ (Phrasal verbs)

เป็นการนำคำกริยามาวางเรียงคู่กับคำบุพบท ทำให้เกิดเป็นคำคู่ โดยมีความหมายใหม่ และแตกต่างจากเดิมซึ่งเป็นคำกริยาโดด ๆ นักศึกษาอาจเกิดความสับสนในการแปลคำคู่ดังกล่าว

- ประโยค (11) Rule-based Machine Translation is built on the premise that a language is based on sets of grammatical and syntactic rules.
- แปลว่า – โปรแกรมแปลภาษานี้ เกิดขึ้นมาจากหลักของไวยากรณ์และกฎของประโยค
- การแปลภาษาด้วยเครื่องแบบอิงกฎถูกสร้างขึ้นบนสมมติฐานว่าภาษานั้นใช้ชุดของกฎไวยากรณ์และวากยสัมพันธ์
- ควรแปลว่า – มีการสร้างการแปลภาษาด้วยเครื่องแบบอิงกฎตามหลักการที่ว่าภาษาใด ๆ ก็ตาม มีพื้นฐานตามหลักต่าง ๆ ด้านกฎไวยากรณ์และวากยสัมพันธ์ของภาษานั้น
- ประโยค (12) how Machine Translation can be built into a translation /localizations....
- แปลว่าทำอย่างไรจึงจะให้เครื่องแปลภาษาสามารถใช้งานกับการแปล.....
-การแปลภาษาด้วยเครื่องสามารถสร้างกระบวนการแปลได้อย่างไร
-การแปลภาษาด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์สามารถสร้างความคล่องตัวในการทำงานกับท้องถิ่นโดยช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายในการแปลได้อย่างไร
-การแปลภาษาด้วยเครื่องสามารถใช้งานกับการแปล/ระบบการแปลเพื่อท้องถิ่น อย่างไร
- ควรแปลว่า – สามารถสร้างงานแปลด้วยคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้นในการแปล และ/หรือการแปลเป็น ภาษาท้องถิ่นได้อย่างไร

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นที่ได้จากงานวิจัยนี้พบว่านักศึกษาเลือกใช้คำที่ผิดความหมายไปจากภาษาต้นฉบับ เช่น คำว่า “robust” ในบทความนี้หมายถึง “ความมีประสิทธิภาพ” ซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกับ “หุ่นยนต์” ที่นักศึกษาบางคนเลือกใช้ในฉบับแปลแต่อย่างใด ข้อสังเกตในประเด็นนี้สอดคล้องกับความเห็นของ อริณี เมธเศรษฐ์ (2547) ในประเด็นที่ว่า นักแปลไม่ควรตีกรอบความหมายของศัพท์ไว้ตายตัว เพราะคำศัพท์แต่ละคำมีความหมายหลากหลาย นักแปลที่ดีต้องหาคำแปลที่สื่อสารได้ถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

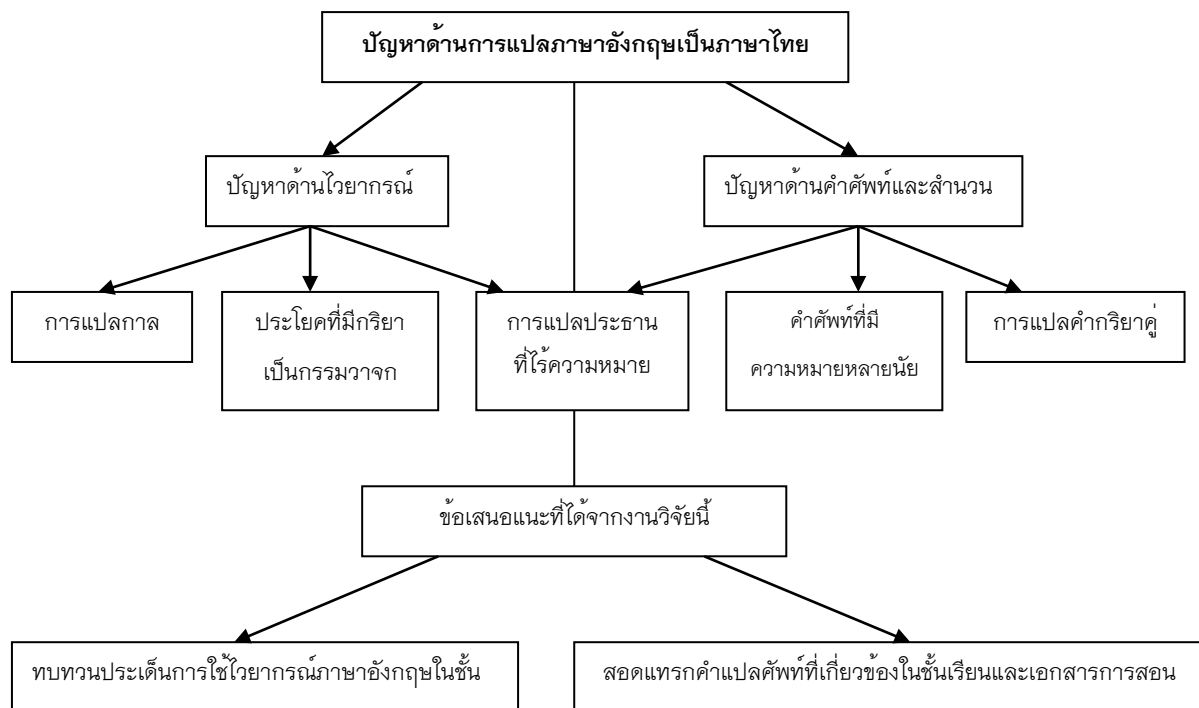
จากผลสรุปในงานวิจัยนี้สามารถกล่าวได้ว่ามีความคลาดเคลื่อนในการแปลข้อความด้านไวยากรณ์ เช่น ปัญหาด้านการใช้กาล (tense) และการแปลประโยคกรรมวาจก (passive voice) เป็นต้น สำหรับโครงสร้างกรรมวาจกเป็นโครงสร้างที่นิยมใช้ในภาษาอังกฤษ แต่ไม่นิยมในภาษาไทย

อาจทำให้นักศึกษาไม่คุ้นเคยและมักแปลโดยอิงจากรูปคำและโครงสร้างเช่นเดิมที่ไม่ปรับภาษาอังกฤษในฉบับแปลให้เป็นโครงสร้างกรรตุวาจก (active voice) ที่คนไทยคุ้นเคย ทำให้ภาษาฉบับแปลค่อนข้างแปร่งและไม่เป็นธรรมชาติ (ภัทรา ปินทแพทย์, 2558)

สำหรับประเด็นการแปลที่พบข้อบกพร่องด้านความหมายในงานวิจัยนี้พบว่านักศึกษาบางส่วนไม่มีความรู้ความเข้าใจด้านคำศัพท์ คาดเดาความหมายของคำผิดพลาด หรือบางกรณีอาจจะเว้นไม่แปลคำหรือประโยคที่ตนไม่ทราบความหมาย สาเหตุอาจเป็นผลเนื่องมาจากนักศึกษาไม่มีความรู้ในภาษาต้นฉบับ (source language) และภาษาเป้าหมาย (target language) เพียงพอ ขาดการฝึกฝนการค้นหาคำความหมายของคำศัพท์ในสาขาวิชาต่างๆ จากพจนานุกรมคำศัพท์ในแขนงวิชาเหล่านั้น ขาดความรู้รอบตัว หรือขาดการฝึกฝนการค้นหาคำความหมายของคำ หรือการเลือกใช้คำ เป็นต้น (อัจฉรา ไสค์ตรูไกล, 2554)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลงานวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในบริบทการเรียนการสอนทางไกลที่ไม่มีชั้นเรียน จากหลักการที่ใช้ความรู้ส่งผ่านโดยครูที่ใช้ในห้องเรียน ปรับเปลี่ยนมาเป็นส่งความรู้ผ่านสื่อการเรียนการสอนทั้งออนไลน์ และออฟไลน์ ทั้งนี้สื่อการเรียนการสอนดังกล่าวควรเน้นให้ครอบคลุมประเด็นข้อบกพร่องด้านการแปลต่างๆ โดยแบ่งประเภทของข้อบกพร่องออกเป็นด้านโครงสร้างไวยากรณ์และด้านคำศัพท์ โดยให้ผู้เรียนฝึกฝนและทบทวนทักษะทั้งด้านไวยากรณ์และด้านคำศัพท์ให้ถูกต้องเพื่อทำการแปลได้อย่างมีประสิทธิภาพ แผนภูมิด้านล่างเป็นสรุปองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัยนี้

สรุป

ในภาพรวมของบทความนี้นักศึกษาส่วนใหญ่ในงานวิจัยนี้ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างไวยากรณ์และความหมายของคำในภาษาอังกฤษ ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดความหมายโดยรวมของแต่ละประโยคได้อย่างชัดเจน นักศึกษาบางคนแปลข้ามประโยคหรือย่อหน้าบางส่วนในข้อความต้นฉบับ ทำให้ข้อความแปลขาดความต่อเนื่องและสมบูรณ์สอดคล้องกับข้อความต้นฉบับ นอกจากนี้ในงานวิจัยนี้ยังพบว่านักศึกษาแปลข้อความที่มีคำกริยาเป็นกรรมวาจก (Passive voice) เป็นภาษาไทยที่ยังมีอิทธิพลของไวยากรณ์ในภาษาอังกฤษ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากการที่ผลการวิจัยนี้อยู่ในบริบทของมหาวิทยาลัยเปิด และไม่มีการเรียนการสอนในชั้นเรียน ผู้เรียนในวิชาการแปลในบริบทนี้ต่างก็มีปัญหาข้อบกพร่องในการแปลคล้ายคลึงกับผู้เรียนในมหาวิทยาลัยปิดทั่วไปคือข้อบกพร่องด้านไวยากรณ์และความหมายของคำศัพท์ ผู้สอนในชั้นเรียนควรมีการทบทวนเนื้อหาประเด็นดังกล่าวในชั้นเรียน และผู้เขียนเนื้อหาการสอนในระบบการศึกษาทางไกลก็ควรเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นทั้งสองดังกล่าวก่อนที่จะมีการมอบหมายกิจกรรมงานแปลให้นักศึกษา นอกจากนี้ควรมีการให้ feedback เกี่ยวกับงานแปลโดยละเอียดทุกครั้งอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์การแปลเอกสารที่เป็นเนื้อหาภาษาอังกฤษแปลเป็นภาษาไทยเกี่ยวกับวิชาการด้านอื่น ๆ เช่น งานแปลข่าว การแปลบทละคร การแปลนวนิยาย และ การแปลกฎหมาย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จุฑามณี ทิพราช, สุพัฒน์ ภูเกียรติคุณ, นิติรัตน์ อุทซชาติ และ ฐานิยา ทองไทย. (2560). แนวโน้มในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยผิดในระดับคำ วลี และประโยค: กรณีศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 8(2), 352–372. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/humanjubru/article/view/129878>
- พรชัย พรวิริยะกิจ และ วรินทร์ แดนดี. (2558). ข้อผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล. *วารสารสังคมศาสตร์*, 4(2), 16–24. สืบค้นจาก <http://www.e4thai.com/e4e/images/pdf2/Wannasa%20Balsong6So.2.pdf>
- ภัทรา ปินทแพทย์. (2558). ปัญหาการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย กรณีศึกษานิสิตสาขาวิชาอังกฤษธุรกิจ. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์*, 6(1), 208–229. สืบค้นจาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/husojournalpnru/article/view/257559>
- ระพีณ ทรัพย์เอนก. (2555). *การแปลเอกสาร*. หน่วยที่ 10 เอกสารการสอนชุดวิชา 14319 ทักษะการแปล. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อริณีย์ เมธาเศรษฐ์. (2547). รายงานการสัมมนาเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2547 เรื่อง ‘การใช้ภาษาไทยในรายงานฉบับแปล’. ณ โรงแรมตรัง ถนนวิสุทธิกษัตริย์ กรุงเทพมหานคร.
- อัจฉรา ไล่ศัตรูไกล. (2554). *EN 322: Nature and Methods of Translation*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.